

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så, att till en krigsinvalid vars invaliditetsgrad enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är 25 procent, kan betalas ersättning för anstaltsvård för högst tio veckor per år, även då behovet av vård inte beror på skada eller sjukdom som ersätts. Anstaltsvården är avsedd att fördelas på vårdperioder över året och att stöda

möjligheten till hemmaboende för de krigsinvalider vars funktionsförmåga är nedsatt, men vilka inte är i behov av långvarig anstaltsvård.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006.

MOTIVERING

1. Inledning

Statsrådet fattade på hösten 2004 ett beslut för sin regeringsperiod om de veteranpolitiska riktlinjerna för 2004—2007 (SHM, Broschyrer 2004:10). Enligt riktlinjerna sänks gränsen för den invaliditetsgrad som fordras för krigsinvalider för att få anstaltsvård från 30 procent till 25 procent från ingången av år 2006. Ett syfte med revideringen var att göra det möjligt att av de krigsinvalider, som får hemvård och vars invaliditetsgrad är 25 procent, de som är i det allra sämsta skicket kan få vård på krigsinvalidernas sjuk- och brödrahem.

Om deras anstaltsvård ersätts helt med statsmedel på samma sätt som för de krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 30 procent, orsakas staten en merkostnad på uppskattningsvis 10,7 miljoner euro år 2006. Med beaktande av statens ekonomiska resurser kom man i de veteranpolitiska riktlinjerna fram till en modell där kostnaderna fördelas mellan staten, kommunerna och krigsinvaliderna. Kommunen skulle ha betalat priset för motsvarande kommunala anstaltsvård minskat med den klientavgift, enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

(734/1992), som krigsinvaliden betalat. Staten skulle ha betalat skillnaden mellan det kommunala priset och det pris som tas ut på krigsinvalidernas sjukhem. Modellen hade skapat bara bättre möjligheter för krigsinvaliderna att få anstaltsvård på krigsinvalidernas sjuk- och brödrahem.

Under den fortsatta beredningen framgick det att en fördelning av kostnaderna i enlighet med de veteranpolitiska riktlinjerna i praktiken hade varit svår att genomföra så att den hade säkerställt de fördelar som avsågs med revideringen. Därför föreslås nu att en sänkning av gränsen för invaliditetsgrad för att få anstaltsvård genomförs så att de krigsinvalider vars invaliditetsgrad är 25 procent ges möjlighet till avgiftsfri anstaltsvård i högst tio veckor per år. Anstaltsvården skall fördelas på vårdperioder över året och genom den stöder man möjligheten till hemmaboende för de krigsinvalider vars funktionsförmåga är märkbart nedsatt, men vilka inte är i behov av långvarig anstaltsvård.

I enlighet med de veteranpolitiska riktlinjerna är avsikten att utvidga den periodiska anstaltsvården till att från ingången av år 2008 omfatta de krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 20 procent.

2. Nuläge

Enligt 6 § 5 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst kan till en krigsinvalid vars invaliditetsgrad är minst 30 procent betalas ersättning med statsmedel för anstaltsvård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts som skada, ådragen i militärtjänst. Däremot betalas ersättning för anstaltsvård till de krigsinvalider vars invaliditetsgrad är under 30 procent endast om behovet av anstaltsvård beror på den skada eller sjukdom som ersätts. I praktiken ersätts anstaltsvård för lindrigt handikappade krigsinvalider sällan med statsmedel, eftersom deras behov av anstaltsvård oftare hör samman med hög ålder och åldersrelaterade sjukdomar än med skadan, ådragen i militärtjänst. Vården av dem ordnas således som en del av de allmänna social- och hälsovårdstjänsterna.

En förutsättning för att anstaltsvård eller deltidsvård på anstalt skall kunna ersättas är att det inte kan anses skäligt att vårda personen i hemmet på grund av att personens hälsotillstånd har försvagats för längre tid. Om detta föreskrivs i 4 § 1 mom. i förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1117/1985).

Enligt nuvarande praxis ordnas vården som periodisk anstaltsvård för de krigsinvalider vars funktionsförmåga är nedsatt och invaliditetsgrad är minst 30 procent, men vilka inte är i behov av långvarig anstaltsvård.

Anstaltsvården genomförs så att Statskontoret på klientens ansökan beviljar en betalningsförbindelse till någon av de anstalter som på basis av konkurrensutsättning har ingått avtal med Statskontoret om att erbjuda anstaltsvård till krigsinvalider. I hela landet finns 35 sådana anstalter, av vilka 21 är krigsinvalidernas sjuk- och brödrahem. Klientens önskemål om vårdplats har i allmänhet kunnat beaktas väl. En invalids försvagade hälsotillstånd eller nedsatta funktionsförmåga kan dock begränsa valet av anstalt eftersom alla anstalter inte kan ta emot de invalider som är i det allra sämsta skicket.

Den anstaltsvård som ersätts med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst definieras i 4 § 2 mom. i förordningen om tillämp-

ningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Såsom anstaltsvård betraktas enligt 4 punkten även vård dygnet runt eller sådan deltidsvård i Sverige som motsvarar finsk institutionsvård. Enligt 5 § 4 punkten beslutar Statskontoret om anskaffande och ordnande av vård i Sverige.

Anstaltsvård som ersätts enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är avgiftsfri för krigsinvaliden. Resekostnader som orsakas av vården omfattas av ersättningen enligt 11 § 2 mom. i förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

3. Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås att till 6 § 5 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst fogas bestämmelser om ersättning för anstaltsvård till krigsinvalider vars invaliditetsgrad enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är 25 procent och vars behov av anstaltsvård inte beror på skada eller sjukdom som ersätts som skada, ådragen i militärtjänst.

Syftet är att den föreslagna anstaltsvården skall riktas till sådana krigsinvalider som inte är i behov av långvarig anstaltsvård men vars funktionsförmåga är nedsatt i sådan grad att de behöver mycket service eller anhörighjälp för att klara sig i hemmet. Det finns uppskattningsvis ca 190 sådana personer.

Avsikten är att Statskontoret beslutar om beviljande och mängden av anstaltsvård enligt krigsinvalidens funktionsförmåga och individuella behov. I budgetpropositionen för 2006 har man beaktat en ökning på 1,7 miljoner euro av statens utgifter med anledning av lagändringen. Detta belopp uppskattas räcka för att ersätta i medeltal åtta veckors anstaltsvård för 190 krigsinvalider. Behovet av anstaltsvård fördelar sig dock inte jämnt mellan alla krigsinvalider som omfattas av de föreslagna bestämmelsernas tillämpningsområde. Därför föreslås den maximala längden på den anstaltsvård som ersätts vara tio veckor per år.

Anstaltsvården är avsedd att fördelas på vårdperioder över året så att den bäst stöder krigsinvalidernas möjligheter att klara sig hemma och gör det lättare att orka för maken eller andra anhöriga som vårdar dem.

Den periodiska anstaltsvården avses bli ordnad vid anstalter som anges av Statskontoret och som på basis av ett anbuds-förfarande har ingått avtal med Statskontoret om att producera anstaltsvård. Antalet krigsinvalidier sjunker klart fram till 2010 och därför blir vårdplatser lediga vid anstalter som anordnar anstaltsvård för krigsinvalidier att användas till periodisk anstaltsvård för lindrigt handikappade krigsinvalidier.

Vård som ges i Sverige och som motsvarar deltidsvård på anstalt ersätts som anstaltsvård med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Periodisk anstaltsvård kan således ordnas även för i Sverige stadigvarande bosatta krigsinvalidier vars invaliditetsgrad är 25 procent. Den periodiska anstaltsvården motsvaras i det svenska systemet närmast av kortvarig vård. Statskontoret beslutar om anskaffande och ordnande av periodisk anstaltsvård i Sverige.

Som sådan anstaltsvård som avses i denna proposition ersätts inte anstaltsvård som anordnas av en kommun eller en samkommun. Ordalydelsen i de föreslagna bestämmelserna motsvarar till denna del 4 § 2 mom. 2 och 3 punkten i förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Om anstaltsvård som anordnas av en kommun eller en samkommun ersätts kan Statskontoret inte följa upp när maximibeloppet för ersättningarna nås eftersom Statskontoret får uppgifter om hur och i vilken utsträckning anstaltsvården har genomförts först efteråt, på basis av kommunernas eller samkommunernas fakturering.

Såsom annan anstaltsvård som ersätts med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst är även den anstaltsvård som avses i propositionen avgiftsfri för krigsinvaliden, som även ersätts för de resekostnader som orsakas av vården.

4. Propositionens konsekvenser

Den föreslagna revideringen innebär att ca 190 nya krigsinvalidier omfattas av den periodiska anstaltsvården. Revideringen ökar statens utgifter med ca 1,7 miljoner euro år 2006.

För de kostnader som uppkommer av att krigsinvaliderna anlitar kommunala social-

och hälsovårdstjänster betalas ersättning till kommunerna i enlighet med 6 a § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Då krigsinvaliderna får periodisk anstaltsvård anlitar de inte dessa tjänster, vilket minskar kostnaderna för ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst. En minskad användning av kommunala öppenvårdstjänster påverkar inte den kommunala ekonomin. Däremot förbättras kommunernas möjligheter att erbjuda andra klientgrupper tjänster något då den personal som producerar tjänster för krigsinvalidier frigörs för andra uppgifter.

Propositionen har inga verkningar på krigsinvalidernas ekonomiska situation eftersom den anstaltsvård som avses i propositionen liksom även största delen av öppenvårdstjänsterna för krigsinvalidier är avgiftsfria.

Den i propositionen avsedda anstaltsvården skulle som ett tillägg till de nuvarande förmånerna för personer med skador, ådragna i militärtjänst, innebära ett betydande stöd för krigsinvaliderna att klara sig i hemmet, erbjuda makar eller andra anhöriga som vårdar krigsinvalidier en möjlighet till vila och rekreation samt senarelägga krigsinvalidernas behov av långvarig anstaltsvård.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Statskontoret.

Krigsinvalidernas Brödraförbund rf och Finlands Kommunförbund har hörts i samband med beredningen.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

7. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 5 mom.,
sådant det lyder i lag 1012/1987, som följer:

6 §

I enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet ersätts såsom sjukvård även periodisk läkarundersökning, rehabilitering som avser återställande eller bevarande av arbets- eller funktionsförmågan samt vård eller deltidsvård på anstalt. Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent kan ersättning betalas för vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Under samma förutsättningar kan till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är 25 procent betalas ersättning för vård på anstalt för högst tio veck-

or per år, dock inte för sådan av kommun eller samkommun anordnad anstaltsvård som avses i 24 § i socialvårdslagen, sådan vård på vårdplats som försiggår dygnet runt för vilken avgift kunde tas ut enligt patientens betalningsförmåga eller sådan på vårdplats given kortvarig vård vars huvudsakliga ändamål är medicinsk rehabilitering. Dessutom kan ersättning för rehabilitering, även om behovet därav inte beror på skada eller sjukdom som ersätts, betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 5 mom., sådant det lyder i lag 1012/1987, som följer:

Gällande lydelse

6 §

I enlighet med vad som stadgas genom förordning ersätts såsom sjukvård även periodisk läkarundersökning, rehabilitering som avser återställande eller bevarande av arbets- eller funktionsförmågan samt vård eller deltidsvård på anstalt. Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent kan ersättning betalas för *rehabilitering och* vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Dessutom kan ersättning för rehabilitering, även om behovet därav inte beror på skada eller sjukdom som ersätts, betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent.

Föreslagen lydelse

6 §

I enlighet med vad som bestäms genom förordning *av statsrådet* ersätts såsom sjukvård även periodisk läkarundersökning, rehabilitering som avser återställande eller bevarande av arbets- eller funktionsförmågan samt vård eller deltidsvård på anstalt. Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent kan ersättning betalas för vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. *Under samma förutsättningar kan till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är 25 procent betalas ersättning för vård på anstalt för högst tio veckor per år, dock inte för sådan av kommun eller samkommun anordnad anstaltsvård som avses i 24 § i socialvårdslagen, sådan vård på vårdplats som försiggår dygnet runt för vilken avgift kunde tas ut enligt patientens betalningsförmåga eller sådan på vårdplats given kortvarig vård vars huvudsakliga ändamål är medicinsk rehabilitering.* Dessutom kan ersättning för rehabilitering, även om behovet därav inte beror på skada eller sjukdom som ersätts, betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .